6 Tertio notà, ex hac decretali duos casus, in quibus generalis consuetudo servari non debet. primus est dimittendi dignitatem, seu Prælaturam, vel ad aliam se transferendi absque Superioris licentia, ut patet ibi, *propria temeritate migravit*, & notant Io. Andr. Bald. Bellam. Butr. Card. Anchar. Abb. & Io. de Anan *in summario textu*.

7 Secundus est administrandi Prælaturam ante obtentam Superioris confirmationem: quamvis enim hæc litera dicat, nec habita, nec petita: tamen hoc non ideò dixit, quod satis fuisset petere, sed dixit factum narando, & contemptum aggravando, ut benè per Ioan. Andr. *num.* 3. & Abb. *num.* 4. *vers. Oppono.* Ad hoc enim non sufficit licentiam petere, nisi obtineatur, ut *c. Admonet. c. Quod in dubijs*, & *c. Nisi cum pridem*, 8 *infra de de renunt.* & pondera rationem in textu expressam cur in prædictis duobus casibus consuetudo non sit servanda, videlicet quia hæc non tam consuetudo, quam corruptela meritò est censenda, quæ sacris Canonibus est inimica. ut in littera. Exhoc enim sequitur ut non valeat, etiamsi sit tanti temporis, ut ejus initij non extet memoria: nam quotiescunque lex non solum tollit, sed etiam reprobat, & damnat consuetudinem uti pravam & irrationabilem: tunc censetur sublata etiam immemorabilis, ut post alios tradit Couar. *ver. resolut. lib.* 3. *cap.* 13. *num. vers.* 5. *Adnotandum tamen est.* Et est ratio, 9 quia etiamsi tempus immemorabile regulariter habeat vim tituli, seu privilegij, ut *l. Hoc iure* §. *Ductus aquæ. ff. De aqua. quotid. & estiu.* Hoc tamen fallit ubi consuetudo à jure est reprobata. Ita Franc. in *c.* 1. *in* 2. *not. vers. Imo tradit Host. de consuetud. lib.* 6. Felin in *c. Cum ex officij num.* 13. *de præscript.* Put. *decis.* 466. *num.* 4. *lib.* 2. Quo fit ut Oldrad. *cons.* 146. *Factum tale est. de consuetud. num.* 6. *vers. Præterea non bene ratiocinatus fuerit*: potest privilegio concedi, ut quis sine confirmatione administret, ut *c.* 1. *infra de suppl. neglig. Prælat.* & *c. Quia vos, de appellat.* & ibi notatur per Host. si potest privilegio; ergo & consuetudine; sunt enim paria hæc, ut notatur per Innoc. in *c. Novit infra de Iudic.* Etenim æquiparatio ista non procedit ubi consuetudo est à jure improbata, ut 10 hic, & ipsemet Oldrad. tenuit *loco inferius citando, num.* 12. esset enim pernitiosa consuetudo, per quam omitteretur inquisitio, quæ in confirmatione servari debet. *c. Cum nobis*, & *c. Venerabilem, infra de elect.* secundum compost. *hic num.* 1. qui refert propter hoc fuisse cassatam electionem Prioris S. Crucis Colubrien. qui annos quinque sine confirmatione administraverat, 11 licet postea Papa illum restituerit ex gratia. Unde quidam hoc habent ex privilegio, ut sine confirmatione administrent, sicut Cistercienses; nam sicut dicitur in patre dante tutorem filio emancipato, quod Prætor eum confirmat sine inquisitione, §. *Sed hoc instit. de satisdat. Tutor.* & hoc propter confidentiam, quam gerit jus de tutore per patrem dato: Sic potest dici Papam tantam fiduciam habere de aliquibus, ut eis indulgeat, ut etiam sine inquisitione eorum electiones confirmentur, & hæc dicta Compostellani sequuntur hic Ioan. Andr. *num.* 8. & communiter DD.

12 Rursus etsi idem Oldrad. *cons.* 9. *Posito sine præiudicio, num.* 5. *vers. Item ponit.* consuluerit electum in Episcopum de consuetudine Portugalliæ statim posse administrare ante confirmationem; tamen hoc ideò dixit, quia Ultramontani in concordia electi possunt illico administrare, etiam circumscripta consuetudine in vim *cap. Nihil, infra de elect.* Et quia Papa tunc temporis residebat ultra montes, & electus Bracarensis distabat à curia per 30. dietas, & amplius, dubitabatur an esset locus dispositioni d. *c. Nihil ita, ut* licuisset electo statim administrare, & Oldrad. respondit licuisse stante prædicta consuetudine Portugalliæ. Atque ita tunc non agebatur de consuetudine contra jus, ut in casu hujus cap. 1. sed de consuetudine interpretativa prædictæ decretalis *Nihil.*

Sed quidquid sit in casu Oldradi, generaliter 13 tene quod hic dicitur, scilicet non valere consuetudinem administrandi ante confirmationem Superioris. prout tenuit ipsemet Oldrad. sibi contrarius in *cons.* 128 *Quoniam ad investigationem, num.* 7. ubi agit hujusmodi consuetudinem esse à jure reprobatam; & ideò nec titulum, nec jurisdictionem conferre; & si aliqui Ordines hoc habent, ut sine confirmatione administrent, id non esse ex consuetudine, sed ex privilegio. Idem firmant hic gloss. *secunda* Innoc. *nu.* 1. Compost. *eod. num. vers. Sed licet*, Host. *num.* 6. Ioan. Andr. *num.* 8. Butr. *num.* 24. *vers. Dic quod consuetudo*, Card. *in. num.* 5. & Abb. *num.* 6.

14 Fallit hæc regula in speciali casu d. *cap. Nihil infra de elect.* videlicet in Prælatis, qui immediatè subsunt papæ; nam si sint electi in concordia, & sint extra Italiam constituti, ex generali dispensatione papæ statim administrant, ne scilicet Ecclesia interior patiatur in temporalibus, & spiritualibus læsionem, ut ibi in tex. & hic in gloss. *penultr.* & per Innoc. *num.* 1. *vers. Hodie autem.* Nisi in partibus remotis essent Legati, quia tunc non haberet locum dispositio d. *c. Nihil.* cessante nimirum illius ratione, sed esset locus huic decretali, ut sentit Innoc. in fin. dum ait: Sed hic cum in Provincia essent Legati, à quibus poterat confirmationem habere, non prodest consuetudo. Compostel. *nu.* 2. Abb. Antiq. Ægid. & Boatin quos refert, & sequitur Io. Andr. *in fin.* & Io. de Anan. *num.* 1. *vers. Et colligitur hic.*

DE CONSVETVDINE.

Cap. Cum dilectus.

SVMMARIVM.

1 CONsuetudine introduci potest, ut una Ecclesia de Collegio alterius teneatur sibi Prælatum eligere. & *n.* 26.

2 *Monachus in Prælatum electus habet ius prosequendi propriam electionem, etiam in iudicio contentioso.*

3 *Monachus non potest consentire electioni de se facta ab extraneo Collegio absque sui superioris licentia.*

4 *Capitulum sede vacante potest super iure eligendi litigare.*

Pri-

5 *Privilegium potest concurrere cum iure communi.*

6 *Monachi unius monasterij ex consuetudine possunt sibi vendicare ius eligendi Abbatem in alio Monasterio.*

7 *Consuetudo est optima legum interpres.*

8 *Suspensus non potest eligere, nec eligi.*

9 *Capitulum generale an possit statuere, ut Prælatus Generalis eligi non possit de eadem natione, de qua fuit immediatus prædecessor. & num, seq. usque in fin.*

10 *Electio Abbatis Generalis tam activa, quàm passiva liberè spectat ad universam Congregationem.*

11 *Statutum restringens libertatem electionis an sit contra ius. & n.* 34. *& seq.*

12 *Capitulum generale non potest statuere contra Canones.*

13 *Maior pars Capituli non potest præiudicare minori in iure eligendi, sed requiritur omnium, & singulorum consensus.*

Declaratur. n. 47. 48. *&* 50.

14 *Capitulum generale non statuit contra ius privatum iuri alterius detrahendo.*

15 *Maior pars Collegij non sufficit in statutis, quæ fiunt contra ius alicui competens.*

16 *Ius eligendi Generalem ex corpore totius Congregationis est publicum, quod pacto, vel statuto tolli non potest.*

17 *Intellectus* l. Scyphi. ff. De opt. *legat. & n.* 50.

18 *In electione qualibet eligendus est melior, & vitæ sanctitate præstantior.*

Declaratur. n. 53.

19 *Electio de digno omisso digniori regulariter sustinetur. sed peccant sic eligentes.*

20 *Statutum Principis ut electio fieri non possit de extraneis, vulnerat libertatem electionis.*

21 *Generali non licet in electione Provincialium, & aliorum officialium aliquos nominatim proponere, ex quibus unus canonicè eligatur*

22 *Electio non dicitur libera si facultas eligendi restringatur, ita ut certum genus personarum, imò una persona eligi non possit.*

Declaratur. n. 29. 35. 39. *&* 55.

23 *Electio passiva maiorem libertatem requirit quàm activa.*

24 *Statuta excludentia à beneficijs certum genus personarum dicuntur contra ius.*

25 *Capitulum generale potest statuere ut electio Generalis fieri debeat ex certo gremio personarum. usque ad n.* 39.

26 *Consuetudo eligendi Prælatum ex certo genere personarum valet.*

27 *Statuti, & consuetudinis æqualis est authoritas.*

38 *Consuetudo in tantum valet, in quantum nititur tacito consensu eius, qui potest ius condere.*

Statutum restringens electionem ad certum genus personarum sustinentur quatenus concernit præiudicium statuentis.

30 *Capitulares possunt iuri electionis passivæ renunciare.*

31 *Electio de certò genere personarum facta per metum, vel impressionem an valeat.*

32 *Voluntati nihil est sub cælo ita contrarium sicut metus.*

33 *Episcopus cum suo Capitulo potest statuere de iure communi, ut Monachi unius monasterij eligant sibi Prælatum de gremio alterius monasterij.*

34 *Vt electio ab uno monasterio fiat de gremio alterius non est contra sed præter ius.*

35 *Statutum restringens electionem valet si fiat ex iusta causa.*

36 *Constitutio Capituli generalis, quæ cavetur ne in Priores monasterium eligantur plures quàm tres de una natione, valida est.*

37 *Alternativa in electione tam Provincialium, quam Generalis in pluribus Religionibus etiam non Mendicantibus instituta est.*

38 *Electio Generalis, quæ in aliquibus Religionibus fit ex singulis Provincijs per turnum, an sit rationabilis.*

39 *Constitutio Capituli generalis excludens personas unius tantum nationis ab electione passiva non est contra libertatem electionis.*

40 *Matrimonium carnale sicut & spirituale omnimodam libertatem requirit.*

41 *Conditio si puella non nupserit alicui ex certo genere personarum non est contra libertatem matrimonij, si alij supersint, quibus possit nubere.*

Statutum adigens ad contrahendum matrimonium cum certò genere personarum, vel prohibens ne puella nubat extra loca, ubi possidet hæreditatem, est nullum.

42

43 *Secus si statutum excipiat tantum certum genus personarum.*

44 *Statuta civitatum super matrimonio non valent ex defectu potestatis etiam respectu pœnæ.*

Constitutionibus omnium fere Ordinum regularium reperiuntur aliqui inhabilis ad electionem passivam.

45

46 *Prælati regulares habent ius suspendendi subditos à gradibus, & dignitatibus ex quacumque causa etiam occulta, & extra iudicialiter.*

Capituli maior pars potest ex iusta caussa excludere certam nationem ab electione passiva.

47

Maior pars Collegij non potest præiudicare minori, si actus sint voluntarij, secus si necessarij vel ob publicam utilitatem.

48

49 *Ius eligendi ex Collegio alterius Ecclesiæ non est publicum, sed commune.*

50 *Maioris partis factum in iure universitatis, vel Collegij præiudicat minori; secus in iure singulari*

Constitutio arctans ad eligendum Abbatem ex gremio certi monasterij intelligitur si ibi reperiatur aliquis idoneus.

51

Electorum libertas non leditur ex eo quod non reperiatur

52 *nisi unus idoneus in monasterio, de cuius gremio tenetur eligere.*

53 *Electio non semper facienda est de digniori simpliciter, sed de digniori quoad aliquid.*

54 *Iuramenti forma in electione Romani Pontificis quæ.*

Electionis libertas non violatur si ab ipsimet Capitularibus quorum interest, restringatur electio.

55

Capitulum generale de iure communi potest constitutiones facere.

56

Verbum, potest, *præcedente negatione inducit necessi-*

57 *tatem præsisam, & privat potentia.*

Statuto si caveatur ut minor, vel mulier non possit vendere sine consensu consanguineorum, si aliter vendant, contractus est nullus.

58

59 *Beneficij collatio facta minori quatuordecim annorum est ipso iure nulla, & provisus non facit fructus suos.*

60 *Statutum concernens favorem publicum à statuentibus revocari non potest si fuerit à superiore confirmatum.*

61 *Capitulum generale an possit revocare decreta à se prius edita in vim privilegiorum Sedis Apostolicæ.*

62 *Statutum concernens publicam utilitatem, etiamsi confirmatum non fuerit, revocari non potest à statuentibus.*

63 *Verbum* videbitur, *refertur ad arbitrium boni viri.*

64 *Statutum speciale derogat generali, si ab eo discrepet, aut illi videatur contradicere.*

65 *Species contraria generi sive præcedat genus, sive sequatur, limitat, & restringit genus.*

66 *Statuta si sint contraria, est attendendum speciale, licet non habeat clausulam derogatoriam.*

---

1 CUM DILECTUS. De consuetudine potest induci, ut una Ecclesia de Collegio alterius teneatur sibi Prælatum eligere. Hoc dicit Hostiensis, dividit in quinque partes: Sed Io. Andr. in duas. Prima narrat duplicem quæstionem cum partium allegationibus. Allegatio pro electo ibi, *dictus.* Secunda unam definit ibi, *Quia nobis.* Alteram diffiniedam committit, ibi, *Cæterum.* Brevius secundum Baldum. Sunt duæ partes. Thema cum allegationibus. Quædam Papæ declaratio, & quædam commissio. Secunda ibi, *Quia nobis.*

Nota primò ibi, *litigarint.* Monachus quamvis non habeat proprium, *c. Non dicatis,* 12. *q.* 1.
2 tamen electum in Prælatum habere jus prosequendi propriam electionem, etiam in judicio contentioso, ita ut absque alio mandato possit principaliter super proprietate juris eligendi litigare in præjudicium eorum, quorum interest. Ad idem text. *in c. Cum dilectus supra de rescript.* Quod tamē procedit secundum Petr. de Anchar. & Abb. *in princ.* si eligatur à Collegio proprio;
3 quia tunc eo ipso quod eligitur, videtur sibi data potestas acceptandi Prælationem. Undè in acceptatione hujusmodi nullius consensus exigitur. Ad hoc quod notatur in *c. Qui tacet, de reg. iur. in 6. in Mercurial.* Secus verò si eligatur ab extraneo Collegio, quia cum velle, vel nolle non habeat, non potest consentire electioni de se factæ sine licentia sui Superioris petita, & obtenta. Imò si consenserit, hoc ipso ejus electio irritatur. Casus est in *c. Si Religiosus, de elect. lib. 6. facit tex.* in *c. Religiosus, de testam. eod. lib.*

Secundò nota in eodem verbo, Capitulum
4 sede vacante posse super jure eligendi litigare, & est unus casus in quo quæstio Ecclesiæ potest tractari vacante Ecclesia; licet regula sit in contrarium. Ratio est secundum Cardin. & Imol. quia talis quæstio pertinet ad conventum sine Prælato. Facit quod legitur, & notatur in *c. Decretu, supra de rescript.*

Tertiò nota ibi, *tam de iure communi, quàm privilegio speciali,*
5 privilegium posse concurrere cum iure communi, de quo in *c. Veniens, de præscript.* & in *c. Cum personæ, de privil. in 6.* Sed contrarium tenet gloss. in *c. Contra morem, in ver. Privilegio* 100. *dist.* Dicit Bald. *hic num.* 4. quoddam esse privilegium juri communi contrarium; quoddam juri communi consonans: vel secundum cum hoc est privilegium, quia jus commune prius erat violatum in fundatione monasterij per constitutionem diœcesani de cōsensu patronorum, & sic reverti ad ius commune quod erat quodammodo sublatum, vocatur privilegium, ut dicimus de Ecclesia Nonantulana. Ad hoc *l. Si unus. §. Pactus, vers. Quoties enim ad ius, ff. De Pact.* & sic reparatio status appellatur privilegium seu indulgentia.

6 Quartò nota, ibi, *de gremio monasterij, Karolen.* ex consuetudine posse unum monasterium vendicare sibi ius eligendi Abbatem in alio monasterio. Quid autem sit, si Monachi sint diversæ Religionis, vel habitus, an Monachus unius possit eligi in Abbatem alterius, dic ut in *Clem. 2. de elect.* & in *c. Abbate, de ver. signif.*

Quintò nota, ibi, *quam etiam contra consuetudinem approbatā,*
7 dispositionem ambiguam recipere declarationem ab observantia subsecuta, quia consuetudo est optima legum interpres, concordat *c. Certificari, de sepult.* & *l. Si de interpretatione. ff. De legib.* Item consuetudo, ut dicit Host. interpretatur, corrigit, immutat, abrogat, & præsumptionem inducit. Quæ singula latè hic prosequitur Cardin.

8 Sextò nota, ibi, *à suspensis, & de suspenso,* suspensum non posse eligere, nec eligi. Ad idem *c. Cum inter R. infra de elect. c. Cum bonæ, de ætat. & qual.* & *c. Postulasti, de cler. excomm. minist.* An autem possit excommunicare, & beneficia conferre, dic ut per gloss. *in ver. à suspensis,* per Innoc. *num.* 4. & omnes hic.

Ultimo nota, electionem Abbatis de jure communi spectare ad collegium Ecclesiæ, seu monasterij vacantis. De electione activa non est dubium. *c. 1. infra. de elect.* & dicam infra proximè. De electione passiva hic videtur casus, de quo in *c. Cum Ecclesiā, de elect.* Veritas tamen est passivam esse liberam circumscripta consuetudine, vel statu, de quo dic plene in quæstione sequenti.

Posito decreto Capituli Generalis Congrega-
9 tionis Somaschæ, quo determinatum est, ut postea quam Præpositi Generales Congregationis sui triennalis regiminis tempus expleverint, successor immediatè eligi non possit ex eadam natione, seu de statu.

QUÆRITUR, an hoc decretum sit validum, & observandum.

Contra decreti validitatem hæc potissimum videntur urgere.

10 Et primò electio Generalis tam activa, quàm passiva libere spectat ad universam Congregationem, ut de electione activa est textus in *in c. si n. 16. q. 7. in c. Abbatem l. primo 18. q. 2.* & in *c. Inordinatione, 61. dist.* & de passiva in *c. Abbatem in monasterio 18. q. 2. & hic,* ubi hoc notant Doctores, & in specie Anton. de Butr. in *prima lect. num. 7.* & *in 2. lect. num. 38. & num. 45.* Card. Zabarell. *num. 9. q. 1.* gloss. 1. *in c. 2.* ubi Archid. & Turrecr. *num. 1. dist. 66.* Et quamvis prædicta jura non loquantur de Abbate Generali, sed de Abbatibus singulorum monsteriorum, & nomen Congregario, ibi significet singularem cujusque monasterij conventum: tamen sicut electio Abbatis particularis cujusque monasterij fieri debet liberè ex corpore Coogregationis illius monasterij, de cujus Prælati electione agitur; ita ex cadē ratione electio Generalis, qui toti

Con-

Congregationi præficitur, eligi debet liberè ex
XI corpore totius Congregationis, ut considerat Rota *decis. 65. num. 5. part. 1. in recentior.* Ergò statutum restringens libertatem electionis est conta jus quod tenet Butr. *hic in secunda lectura num. 45.* quia inquit, id quod erat voluntatis secundum dispositionem juris communis, trahitur ad causam necessitatis, quod est directè contra jus commune; & consequenter decretum de quo agitur excludens certam rationem ab electione passiva præpositi Generalis videtur nullum, ex
12 defectu potestatis, quia capitulum Generale non potest statuere contra canones, sicut nec Episcopus, nec Synodus. *c. Quod super his, de maior. & obed.* glos. *hic in ver. Constitutum,* & Butr. *in secunda lect. num. 38.* & Abb. *num.* 10. Nauarr. *cons. 8. Quæritur primò, n. 1. de const.*

Secundo, cum quilibet de Congregatione ha-
13 beat ius ut eligi possit in Generalem, ut superius dictum est, major pars Capituli generalis non potest cuiquam invitò hoc jus adimere, ex notat. per gloss. communiter approbatam in *c. Quia propter, in ver. Vice omnium, de elect.* Butr. *hic in secunda lect. num. 6.* Nauarr, *cons. 2. in quadam Religione, num. 3. hoc tit..* Sed ad hoc requiritur omnium, & singulorum consensus, quia nemo cogitur juri suo renunciare invitus, *c. Abbas, inf. Quod met. caus. l. Invitum. C. De contrah. empt.* Host. in d. *c. Quia propter num. 49.* & quod omnes tangit, ab omnibus approbari debet *l. ult. C. De auctor. præst.* gl. in *c. 2. in ver. Ab omnibus, 66. dist.* Et in his terminis
14 tradit Rota *in prædicta decis. 65. num, 5. in fin.* Et Capitulum Generale non statuit contra jus privatum juri alterius detrahendo, quia hoc est solius Papæ. *c. Quæ in Ecclesiarum, de const. c. Constitutus, de relig. domib. c. Statuimus. 16. q. 1.* Butr. *ubi supra num.* 37. Ad quod confert *decisio* Putei 41. *lib.* 1. & Sarnen. *de iure quæs. q. 9.* dum volunt ut in competentibus de jure communi sit necessaria derogatio regulæ de jure quæsito non
15 tollendo. Et generaliter in statutis quæ fiunt contra jus alicui competens non sufficere majorem partem Collegij, seu universitatis, sed debere omnes esse concordes respondit Angel. *cons.* 247. *incipien, Visis. & examinatis,* quem referunt, in *c. Cum omnes, de const.* Felin. *nu. 2. vers. Hanc conclusionem limita primò,* dicens hanc esse notabilem limitationem ad *l. Quod. maior ff. Ad municip.* & Dec. *num 36. in 1. lect.*

16 Tertiò, hoc jus ut fieri possit electio de corpore totius Congregationis est publicum; & ideò pacto non potest tolli: ergo nec statuto. *c. Si diligenti, de for. compet. c. Requisisti, de testam. cum simil.* Et ita arguit gloss. *hic in ver. Constitutum.* & Butr. *in 2. lect. nu. 39.*

Quartò, pro hac parte adducitur text. in *l.*
17 *Scyphis. ff. De opt. legat.* ubi Paulus respondit: scyphi electione data, si non omnibus scyphis exhibitis legatarius elegisset, integram ei electionem manere placet. Sicut igitur si vel una res excludatur à facultate eligendi, electio legatarij non dicitur libera, nec tenet, ut ibi notat gloss. in ver. Integram, & Bart. *in princ.* ita & multo minus videtur libera electio Capituli Generalis, à qua excluduntur personæ unius nationis. Quem textum ad hoc propositum adducit Rota, ut dicemus infra *in 7. & ult. fundamento,* licet eum alleget sub initio *l. Nec solum. ff. De opt. legat.*

Quintò in omni electione ille est præferendus
18 qui cæteris est melior, ac morum & vitæ sanctitate præstantior. *c. Licet ergo, 8. q. 1. cum concord.* de quibus per gloss. *in cap. 2. in ver. Sanctiones, de off. custod.* & Lambert *de iure patr. lib. 2. par, 1. quæst. 10. art. 3. num. 5. & 6.* At facile potest contingere, ut in natione exclusa ab electione passiva reperiatur aliquis religiosus qui cæteris omnibus dignior, & præstantior sit. Ergò ille erit necessariò eligendus; & consequenter servandum non erit decretum excludens illum ab electione passiva, ut in proposito considerat Rota *decis. 65. num. 8. par. 1. in recent.* Et quamvis pro validitate electionis satis sit si dig-
19 nus eligatur, & electio de digno, omisso digniori sustineatur. *c. Monasterium 16. q. 7. c. Cum nobis de elect.* & tradit post alios Couarr. *in reg. Peccatum, par. 2. §. num. 3. vers. Sed hoc in hunc sensum;* id tamen procedit postquam facta est electio, quæ ex omissione dignioris non retractatur, ut litium occasiones amputentur; sed ante electionem omnia jura clamant, ut meliores, & sanctiores eligantur; & ideò peccant contrà justitiam distributivam, qui omisso digniori eligunt dignum, ut notant omnes in *c. Constitutis, de appellat.* S. Thom. in 2. 2. *q. 63. art. 2. ad 3.* Couarr. & Rota *loc. cit.* & patet ex constitutionibus hujus Congregationis, *pag.* 30.

20 Sextò, ad hoc adducitur Bald. in *c. Cum terræ num. 6. de elect.* ubi determinat non valere statutum Principis, ut electio fieri non possit de extraneis, etiamsi in Patria inveniantur multi dignissimi; quia, inquit, licet hoc sit honestum, tamen vulnerat libertatem, quia nimis arctat eam.

Et confirmatur ex declaratione olim edita à
21 sacra Congregatione Concilij. Nam consulta à Generali Ordinis S. Augustini an liceat eidem Generali in electione Provincialium, Priorum, aliorumque officialium facienda aliquos nominatim proponere, ex quibus unus canonicè per secreta suffragia ad officium eligatur, respondit non licere, de qua videtur casus in d. *c. Cum terræ de elect.*

22 Ultimò, in proprijs terminis constitutionis excludentis certum genus personarum ab electione passiva adducitur Rota *in prælleg. decis. 65. num. 6. par. 1. in recentior.* cujus hæc sunt verba; [Cum in electione requiratur summa libertas, & ab ea debeat longè abesse omnis coactio, & restrictio,] d. *c. Cum dilectus in fin.* ibi, *liberam habeant,* &c. Si facultas eligendi restringitur, ita ut certum genus personarum, imò una persona eligi non possit, non dicitur libera electio. *l. Nec solum l. Imò. ff. de opt. leg.* Bald. *in tract. de schismate,* quem posuit post *tit. C. De edicto D. Hadriani tollen. num. 12. vers. est & tertium,* & in *l. fin. §. Sed etsi quis, num. 26. C. Communia de legat.* Præ-
23 sertim quia major libertas requiritur in electione passiva quàm in activa, ut per Butr. *hic num. 26. in prima lect. & num. 25. & 45. in secunda lect.* & Imol. *sub. n. 1.* Idem Butr. in *c. Cum inter. l. tertiò num. 11. de elect.* Et facit, quod de jure quilibet
24 potest eligi, & institui dummodo sit idoneus. *c. Ad decorem de institut.* Et propterea statuta excludentia à beneficijs certum genus personarum

dicuntur

dicuntur contra jus. Butr. *hic num.* 38. *cum duob. sequ. in 2. lect.* & sæpissime fuit in Rota resolutum.

25 Sed his non obstantibus respondendum videtur decretum, ut proponitur, editum à Capitulo Generali esse validum, & servandum ex duobus præcipuè fundamentis.

Primum fundamentum est, quia Capitulum Generale de cujus auctoritate in condendis statutis non est ambigendum, tain ex constitutionibus Ordinis, quam de jure communi, c. 1. & ibi gloss. *in ver. Constitutum. de his quæ. ff. à maior. par. Capit. c. In singulis* §. *Huiusmodi, &* §. *Si verò, de stat. Monach. DD. in c. Cum omnes, de const.* potest statuere, ut electio Generalis fieri debeat ex certo gremio personarum. Ergo multo magis potest statuere ut ex pluribus Nationibus Congregationis excludantur ab electione passiva Religiosi unius nationis tantum; quia hoc secundo casu minus restringitur libertas electionis, quàm in primo, ut ex se patet.

26 Assumptum probatur primò, quia de consuetudine in luci potest, ut Capitulum unius Ecclesiæ eligat sibi Prælatum ex collegio alterius Ecclesiæ; & sic valet consuetudo eligendi Prælatum ex certo genere personarum. Casus est hic, ubi id notat Abb. Antiq. Io. Andr. Bald. Butr. Imol. Card. Anchar. Abb. Sicul. & reliqui omnes in princ. Et concordat text. in *c. Abbate*, & ibi glos. *in ver. Consuetudinem, de verb. signif.* ergo id potest induci etiam ex statuto Capituli: & ita arguit Abb. in *c. Licet, num.* 12. *de elect.* & est ex mente Innocen. Compostell. & aliorum, de quibus infra *num.* 33. *vers. Quinto probatur*, dum ad probandam validitatem statuti restringentis electionem ad gremium certi monasterij adducunt textum in d. *c. Abbate. de verb. signif.* qui loquitur de consuetudine, seu præscriptione: æ-
27 qualis enim est authoritas utriusque gloss. in *c. fin in ver. Vilis auctoritas, infra eod.* Imo maior auctoritas juris scripti, quam juris non scripti *l.* 2. C. *Quæ sit longa consuet.* ex qua desumptus est textus in d. *c. fin.* & in *c. Consuetudinis* 11. *dist.* Ratio est,
28 quia in tantum valet consuetudo, in quantum nititur tacito consensu ejus, qui potest jus condere. *l. De quibus vers. Nam cum ipse leges ff. De legib.* & in proposito observat Dec. in *c. Licet, de vitanda, num.* 43. *de elect.* non debet autem esse minor virtus expressi consensus statuentis, quàm taciti, imò major, arg. *l. Cum ex filio.* §. *Filio,* & quod ibi notat Bart. *ff. De vulg. & l. Expressa nocent. ff. De regul. iur. c. Constitutionem, vers. Sed expresse de regul. in 6.* Ergò si valet consuetudo Capituli de eligendo ex certo genere personarum, multo magis valet statutum.

29 Deinde probatur assumptum, quia statutum restringens electionem ad certum personarum, quamvis esset contrà jus; & ideò non valeret in præjudicium tertij, ut dictum est in primo & secundo arg. contrario: sustinetur tamen quatenus concernit præjudicium statuentis, ut in statuto Episcopi de electione facienda ex gremio certi monasterij tradit gloss. *hic in ver. Constitutus*, quod dicit esse benè notandum Butr. in 2. *lect. num.* 41. quia limitat *cap. Quod super his, de maior. & obed.* Et eum gloss. consentiunt *hic* Innoc. Abb. Antiq. Compostell. Bellam. Cardin. & alij communiter: ergo cum in hoc statuto non agatur nisi de præjudicio Capituli statuentis, sequitur ut absolutè sit validum. Ratio est,
30 quia Capitulares qui habent jus electionis passivæ, benè possunt huic juri renunciare. *c. In præsentia ad finem, de renunciat. c. Ad Apostolicam, de regul. c. Si terra, de privileg. gloss. fin. in c. Cum venisset, de restib.* Dec. in *c. Cum accessissent. num.* 24. *de const.*

31 Tertiò, idem assumptum probatur ex doctrina Abb. *in c. Cum terra, num.* 3. *de elect.* ubi tenet valere electionem factam per metum, seu impressionem; quandò electores non compelluntur eligere certum, sed aliquem de certo genere personarum, nec per hoc tolli libertatem eligendi, & idem Abb. in *c. Licet, num.* 12. *eod. tit.* ubi dicit electionem validam esse, si electores compellantur eligere de certo genere personam, quia non amittitur omninò libertas eligendi, sed restringitur. Et adducit simile de consuetudine, quæ potest arctare jus eligendi puta ad certum genus personarum, sed non potest tollere libertatem, remanente potestate eligendi, ut probatur in d. *c. Cum terra*, & ibi per Io: Andr. iuncto textu hic.

Et quamvis de hac Abbatis doctrina in casu metus, seu impressionis meritò dubitari possit, & contrarium determinet Bald. in *l. fin.* §. *Sed est quis, num.* 26. C. *Communia, de legat.* & fusiùs in suo consilio schismatis, quod posuit post rubricam C. *de edict. D. Hadrian., tollent. num.* 12.
32 eo quod nihil sub cælo sit ita contrarium voluntati, sicut metus, & implicet contradictionem, & repugnantiam quandam, ut sit electio, & non sit libera, ut ibi per eum, & in d. *c. Cum terra nu.* 12. & per eumdem Abb. *ibid. num.* 1. tamen si omni metu, & impressione cessante ijdemmet electores se adstringant per viam statuti ad electionem faciendam ex certo genere personarum, doctrina Abbatis videtur omnino admittenda. Et propterea Dec. in d. *c. Licet*, dum reprobat opinionem Abbatis dicit non valere illationem à consuetudine Capituli ad statutum Principis, quia illa habet consensum tacitum illius, de cujus præjudicio agitur. Sentit ergò Decius si Capitulum consentiat, ut in casu nostro, non esse constituendam differentiam inter consuetudinem, & statutum. Et nihilominus Panormitanum esse receptum simpliciter tastatur Nauarr. *cons. 7. num.* 1. *de const.*

33 Quartò, probatur authoritate Innocentii hic num. 2. ubi reprobans opinionem glossæ dicit se non videre quare Episcopus cum suo Capitulo non possit ordinare, ut Monachi unius monasterij eligant sibi Prælatum de gremio alterius mo-
34 nasterij, *c. Quanto, de his quæ fin. à Prel. c. Catholica*, 11. *dist.* & est satis expressum secundum eum in *c. Abbate, de verb. signif.* Et cum Innocentio videtur transire Abb. Antiq. *n.* 3. *vers. Ad glossam Licet Episcopus*, & apertius Bernard. Compostel. *num.* 1. & 2. dicens non esse contra jus, ut unum monasterium de aliquo eligat, licet sit præter jus. Quod patet ex eo quia hoc jus præscribitur, ut in d. *c. Abbate.* At non præscriberetur si esset contra jus. *c. Massana, de elect.* & sequitur Cardin. Bellam. *num.* 3. *vers. Dicit tamen Innocentius.* Si ergo secundum eos valet statutum Episcopi arctans electionem ad certum genus

genus personarum in præjudicium Monachorum non consentientium, multo magis valere debet idem statutum si capitulariter fiat ab ipsimet regularibus de quorum præjudicio agitur. Nam Canonistæ inter se discordes in hoc unanimes conveniunt in hac decretali, ut statutum valeat quatenus concernit præjudicium statuentis, ut dictum est.

35 Quintò, quando statutum restringens electionem editur ex justa causa, consentiunt omnes esse validum, etiamsi fiat ab Episcopo, non obstante Monachorum præjudicio, in terminis juris communis, & circumscriptis exemptionibus, gloss. Innoc. Compostell. Cardinal. Abb. & alii communiter hic per text. in *c. Vt nostrum. Vt Eccles. benef. c. Dudum, de reb. Eccles. non alienan. lib. 6. &c. Constitutio, infra de appellat.* Decretum autem de quo agitur supponitur factum pro publica quiete, & fuit editum à Capitularibus, quorum interest.

36 Sextò, ad idem assumptum probandum adducitur Nauarr. d. *cons. 7. incipien. Capitulum Generale, de const.* ubi in his ferè terminis consuluit valere constitutionem Capituli Generalis multarum Nationum, qua cavetur ne in Priores monasteriorum eligantur plures, quàm tres de una natione. Tum quia ex pluribus causis potest esse rationabilis, ut ibi per eum; tum quia statutis Collegii Bononiensis, & aliorum multorum in Hispania cautum est, ne ex eadem civitate eligantur plures collegæ, & ne ex eadem diœcesi plures, quàm duo. Tum quia valet consuetudo, ut Abbas unius monasterii eligatur solùm, de gremio alterius. Et ex aliis fundamentis ibi adductis, subdens non restringi libertatem electionis ex eo quod restringatur electio ad certum genus personarum ex Panormit. superiùs relato in vers. Tertiò, idem assumptum, num. 31. Unde & Papa secundùm cum eligitur tantum de Collegio Cardinalium, & in Hispania non conferuntur beneficia, nisi Hispanis, & in Gallia nisi Gallis.

37 Ac demum probatur assumptum ex multarum religionum observantia. Etenim plura Capitula Generalia Ordinis Prædicatorum, S. Augustini, & aliorum Ordinum etiam non Mendicantium, instituerunt alternativam in provinciis, idest ut electio provincialis semel fieri debeat de una natione, & semel de alia, & in electione Generalis hanc alternativam instituit Congregatio S. Benedicti Hispaniarum anno 1559. ut refertur in *decis.* Rotæ 65. *nu.* 15. *par.* 1. *in recent.* Qua etiam in familia Ultramontana, & Citramontana utuntur in alternis sexennijs fratres Minores S. Francisci in electione Generalis Ministri, & Com-
38 missarij. Imò quod magis est, in aliquibus Religionibus introductum est, ut electio Generalis fiat ex singulis Provinciis per turnum, ut in specie servatur in Congregatione Canonicorum Regularium Lateranensium. Licet hæc ratio eligendi per turnum videatur minus tuta, quippe quæ aliquando impingit electores ad consentiendum in minus dignum, maxime in parvis Religionibus. ut nos docuit experientia: excepto enim quod religiosi illius provinciæ, in quam cadit turnus, sint parum idonei, & in aliis provinciis multi reperiantur sanctiores & meliores, parit jurgia, & inimicitias inter Religiosos, & in-
extricabiles habet difficultates propter quas jura sanxerunt, ut sustineatur electio de digno, omisso digniori, ut dictum est supra in 4. argumento. Ob quam rationem similiter DD. adnotarunt collationem zeli ad zelum, & meriti ad meritum, de qua canones loquuntur ad constituendam majorem, & saniorem partem, ut in *c. In genesi, in c. Dudum*, & in *c. Ecclesia vestra, l. secundo, de elect. cum concord.* vix ad praxim deduci posse sine diffidio. Neque verò tanti est facienda ratio æqualitatis servandæ in religione, ut propterea ad Prælationem totius Ordinis assumi debeant inhabiles. Alternativa videtur rationabilior, præsertim in magnis religionibus.

39 Secundùm principale fundamentum pro validitate decreti est quod quatenus etiam statuta restringentia electionem ad certas personas, vel nationem non valerent, in quibus terminis loquuntur Doctores in contrarium citati, tamen aliud dicendum est in decreto de quo agitur; quia per illud non arctatur electio ad certum genus personarum, sed tantum excluduntur personæ unius status, vel nationis ab electione passiva, & re-
40 linquitur vocalibus libertas eligendi in Generalem quem maluerint ex omnibus aliis nationibus. Hoc autem non esse contra libertatem electionis suadetur efficaci exemplo matrimonij carnalis, quod non secus ac matrimonium spirituale omninodam libertatem requirit. *c. Gemma, &* ibi Host. & Doct. *nor. de sponsf.* Feder. de Sen. *cons.* 169. *Domino Conrado per tot.* Et ni-
41 hilominus quamvis conditio si puella nupserit alicui ex personis arbitratu tertij designandis tamquam impediens libertatem matrimonij non valeat, & habeatur pro non adjecta, *l. Cum tale,* §. *Si arbitratu. ff. De condit. & demonstr.* aliud tamen dicendum est in conditione negativa, si non nupserit alicui ex certo genere personarum, quia valet conditio, dummodo alij superfint, quibus condignè puella possit nubere. Casus est in *l. Cùm ita legatum. ff. De condit. & demonstr.* cujus responsi verba hæc sunt: (Cum ita legatum sit; si Titio non nupserit, vel ita, si neque Titio, neque Scio, neque Mævio nupserit, & denique si plures personæ comprehensæ fuerint, magis placuit cuilibet eorum si nupserit, amissuram legatum, nec videri tali conditione viduitatem injunctam, cum alii cuilibet satis commodè possit nubere. Ex quo contextu satis clarè apparet exclusionem plurium personarum à facultate nubendi non esse impeditivam libertatis matrimonij carnalis, & idem juris est si excludantur personæ unius civitatis, ut ex text. in *l. Hoemodo,* §. *Si Aritie, ff. eod.*

42 Et eodem modo non valet quidem statutum adigens ad contrahendum cum certo genere personarum, secundùm opinionem Felini in *c. num.* 20. *vers. Nec puto procedere, de sponsal.* idemque, sacra Congregatio Concilii olim consulta an statuta locorum, quibus fœminæ possidentes hereditatem prohibentur extra dicta loca nubere, sint valida; censuit decretum quidem *c.* 9. *sess.* 24. *de reform. matrim.* non decidisse hunc casum; sed jure veteri secundum communem sententiam, de qua per Curtium senior. *cons.* 207. declarandum statutum esse nullum, & ita referendum Sanctissimo qui generali constitutione
43 hujusmodi statuta nulla declaravit; tamen secus

43 est si statutum excipiat certum genus personarum dumtaxat, & relinquat libertatem contrahendi cum omnibus alijs, ut notabiliter tradit Bald. in *l.* 1. §. 1. *Ius naturale, num.* 10. *ff. De iust. & iur.* ubi tenet statuto civitatis posse prohiberi sub pœna ne quis accipiat Gibellinam in uxorem, & tale statutum valere respectu pœnæ, si factum sit propter aliquam publicam utilitatem Gaspar Galder. in d. *c. Gemma, de Sponsal.* Roman. *in rubr. ff. Solut. matrim. in* 7. *col.* Cravett.
44 *cons.* 610. *Lege municipali, in princ.* Quinimò Bart. & Angel. in *l. Edicimus. C. De Murilegul. lib.* 11. dicunt valere statutum prohibens sub certa pœna ne inter homines diversarum civitatum contrahatur matrimonium, dummodo possint honestè nubere inter homines suæ civitatis; & quamvis in statuto civitatis vertor sit opinio Jo. Andr. in *c. Statutum, in princ. vers. Facit hæc decretalis, de hæret. lib.* 6. ubi concludit hujusmodi statuta laicorum non valere ex defectu potestatis, quia cum matrimonium, & ejus causa, & dependentia ab illis sint Ecclesiastici fori, *c. Tuam, de ord. cognit. c. Lator qui fil. sint legit.* & est hodie diffinitum à Trid. Synodo. *cons. ult. sess.* 24. *de sacram. matrim.* Si quis dixerit causas matrimoniales non spectare ad judices Ecclesiasticos, anathema sit; Judex Ecclesiasticus debet se intromittere, ne talis pœna exigatur, sicut facit de pœna conventionali, ut in d. *c. Gemma, de Sponsal.* tamen si conditum esset à Superiore Ecclesiastico, impugnari non posset, ex hoc cap. Quod per exclusionem certi generis personarum, ut in casu Bald. impediet libertatem matrimonii, ut ex prædictis constat. Quemadmodum ergo conditio, vel statutum excludens à nuptiis personas unius sectæ non impedit libertatem matrimonii carnalis, si alii superfint, &c. ita nec decretum excludens certum genus personarum ab electione passiva impedit libertatem matrimonii spiritualis. *c. Inter corporalia, de transl. Episcopi.* Et quidquid sit de veritate prædictarum opinionum, cessat omnis difficultas hoc casu, in quo statutum fuit editum ab ipsismet electoribus, de quorum libertate agitur.

45 Accedunt prædictis regularium ordinum instituta. Nam nulla ferè est religio, in qua ex constitutionibus Capituli Generalis non reperiatur aliquis inhabilitatus ad tempus ad electionem passivam; in plerisque enim statutum est, ut Generalis vel Provincialis post expletum tempus sui officii non possint immediatè eligi ad eandem Prælationem; idemque in multis religionibus constitutum est de visitatoribus, & in specie de diffinitoribus id cavetur constitutionibus hujus Congregationis *pag.* 26. §. *In Capitulo, & pag.* 12. excluduntur non habentes sex annos re-
46 ligionis, & triginta ætatis, & alias qualitates ibi præscriptas. Neque vero in hoc dubitari potest de potestate Religionum, quia Prælati regulares jus habent suspendendi, & sic ad tempus excludendi subditos à gradibus, & dignitatibus ex quacumque causa etiam extrajudicialiter, ut patet, in *c.* 1. *sess.* 14. Consil. Trid. & aliàs declaravit sacra Congregatio. Unde sicut à Capitulo Generali excludi potest ab electione passiva certus numerus religiosorum, ita excludi possunt religiosi unius nationis, cum hæc quoad libertatem electionis non differant specie, ut est text. in d. *l. Cum ita legatum, iuncta l. Hoc modo.* §. *Si Aritiæ. ff. De cond. & demonstr.* ubi quoad libertatem matrimonii carnalis parificantur exclusio aliquarum personarum nominatim, & exclusio personarum unius civitatis.

Nec prædictis obstant adducta in contrarium. Ad primum enim respondetur negando statutum astringens ad eligendum ex gremio certi monasterii esse contra jus; imò enim est tantum præter jus secundum opinionem Compostell. & aliorum quos retuli supra in primo fundamento pro hac parte, vers. Quartò probatur authoritate Innocentii.

Respondetur secundò hujusmodi statutum, esto sit contra jus, tamen de jure communi, & circumscriptis exemptionibus valere, etiamsi fiat ab Episcopo in præjudicium Monachorum quando editur ex justa causa, ut hoc casu quemadmodum ex communi Canonistarum sententia dictum est supra in vers. Quintò quando statutum.

Respondetur tertiò, authoritates in contrarium adductas loqui in statuto Episcopi, qui secundum unam opinionem non potest arctare Monachos non consentientes ad eligendum sibi Prælatum ex gremio alterius monasterii. Unde non procedunt si statutum fiat ab eodem Capitulo Monachorum, quorum interest, ut hoc casu, quia valet statutum etiam contra jus commune in præjudicium Capituli statuentis, ut est de mente glofl. *hic in ver. constitutus*; & est communis opinio, ut patet ex dictis supra *num.* 29.

47 Ad secundum respondetur negando ad validitatem hujus statuti necessarium esse consensum omnium, & singulorum; imò enim sufficit consensus majoris partis Capituli: nam cum editum fuerit ex justa causa, sufficit major pars etiamsi auferat aliquibus jus electionis passivæ, ut declarat Imola, in *c. fin. in* 12. *col. vers. Circa secundam partem, infr. eod.* quem refert, & sequitur Felin. in *c. Cum omnes, num.* 2. *vers. Sed ista limitatio, de const.* & ibi etiam Dec. *nu.* 36. *in prima lect.* ubi reprobat opinionem Angeli in contrarium allegati, quod absque dubio procedit hoc casu, in quo ex constitutionibus Ordinis *pag.* 69. *& seq.* universaliter constitutum est, ut in omni consolatione sive in Capitulo, sive extra Capitulum in qua aliquid definiendum fuerit secreta ferantur suffragia, & quod major pars censuerit, id definitum intelligatur, & à cæteris omnibus etiam contra sentientibus decreto illi subscribatur; hoc enim casu factum majoris partis absolutè præjudicat minori, ut per Angel. *cons.* 269. *Punctus est, aliàs incipit, Non est dubium,* & Dec. in d. *c. Cum omnes, num.* 28.

48 Similiter conclusio illa quod non sufficiat major pars quandò tractatur de jure alicui auferendo, procedit tantum in actibus voluntariis, ut declarat gl. 1. *ad fin. in d. c. Cum omnes*, quam Doctores ibi communiter sequuntur, ut testatur Dec. *num.* 29. & in his terminis procedit glofl. in contrarium allegata in d. *c. Quia propter in ver. Vice omnium, de elect.* loquitur enim in promisso, qui est actus merè voluntarius; unde non mirum si quilibet potest contradicere ne priveturvoce sua, secundum Abb. in *c. In causis, de elect.* Secus autem est si actus sit necessarius, vel saltem utilis, ut hoc casu in quo decretum fuit editum ex necessitate, vel utilitate publicæ quietis;

tis; quia sufficit consensus majoris partis. Quæ limitatio est etiam Innocentij, & DD. in *c. Cum omnes*, ut per Dec. *d. num.* 36. Lap. *allegat.* 131. *infra scripta sunt.* Bald. in *l.* 1. *ff. De magistr. convenien* Ad idem est glofl. *in extrav. Provide, in ver. Præfatibus, ad fin. de sent. excom.* quæ dicit sic: Ubi agitur de electionibus, & similibus, quod major pars facit, omnes facere videntur, ut *l. Quod maior. ff. Ad municipal.* Item ubi factum omnium respiceret debitum, vel publicam utilitatem, quia tunc sufficeret major pars. *cap. final. de iis quæ fi. à maior. part. Cap.* Hæc glofl. Et ex contrario sequeretur ut Capitulum Generale ex causa quamtumvis necessaria, vel utili nunquam posset excludere aliquem ab electione passiva: esset enim in potestate ejus qui excluditur, illam impedire, si omniũ, & singulorum consensus requireretur, quod esset valde absurdum, & contra bonum publicum religionum.

49 Ad tertium, respondetur ex Host. *hic num.* 4. (hoc jus ut una Ecclesia de alia eligat, non esse publicum, sed commune. *c. Nobis, de iure patr. & c. Sacrosancta, de elect.* nam contra publicum non prodest consuetudo, sed contra commune bene currit, ut notatur hic in *ver Interpres*, unde & hoc jus præscribitur, ut in *c. Abbate, de verb. signif.* & Episcopus benè potest facere contra hoc jus *c. De cætero, de transact. c. At si clerici, de iudic.*) Hæc Hostiensis. Quod si hoc potest Episcopus in præjudicium Capituli Monachorum, multo magis poterit ipsumet Capitulum, de cujus præjudicio agitur.

50 Ad quartum, idest ad *l. Scyphi, ff. De opt. legat.* respondetur ibi electione m legatarij non valere, nisi scyphi omnes legati fuerint exhibiti, quia cum propter illorum ignorantiam legatarius non habeat consensum liberum, non potest ei ab hærede, vel alio in electione præjudicium inferri. At hoc casu electores, de quorum exclusione agitur, capitulariter consenserunt. Unde succedit limitatio, quæ habetur in ead. *l. Scyphi. in fin.* ibi: Nisi ex his dumtaxat eligere voluisset, cum sciret & alios esse. Præterea ibi agitur de jure singulari, à quo non licet arguere ad jus universitatis, vel Collegij, in quo factum majoris partis præjudicat minori. *c.* 1. & ibi glofl. in *ver. Constitucum, de his quæ fi. à maior. part. cap. c. In Genesi, & c. Ecclesia vestra, de elect. glofl. in c. Inter Canonicos, in ver. Capituli, eod. tit.* & in d. *extrav. Provide, in ver. Præfatibus in fin. de sent. excomm.*

51 Ad quintum respondet Nauarr. d. *cons.* 7. *de* constit. ubi postea quam firmavit valere constitutionem Capituli Generalis, quod in Priores non possint eligi, nisi tres de una natione, dicit non obstare quod exinde videantur cogi electores ad eligendos indignos, quia quando non possent eligi omnes Priores digni de omnibus nationibus nisi plures, quàm tres eligerentur de una, tunc possent plures eligere de illa, quia nunquam est eligendus indignus: ad quod allego textum in *c.* Abbate, *de verb. signif.* ubi patet obligationem eligendi Abbatem ex certo gremio monasterij habere locum dummodo ibi reperiatur aliquis idoneus, quod si non reperiatur, aliunde fore eligendum, & concordat. *c. Nullus, 65. dist. c. Sacrorum, 63. dist. & c. In nomine Domini, 23. dist.* ibi: eligatur autem de ipsius Ecclesiæ gremio si reperitur idoneus, vel si de ipsa non invenitur, ex alia assumatur. Nec propterea generabitur monasterio præjudicium in futuris electionibus, ut ibi not. glofl. *fin. vers. Sed pone quod nullus reperiatur idoneus.*

52 Ad idem est doctrina Joan. Andr. in d. *c. Cum terra num.* 4. *vers. Oppones*, quem ibi sequitur Cardin. *n.* 3. ubi opponens quod non valeat consuetudo eligendi de certo gremio eo quod libertas electionis possit in totum tolli, si ibi non esset nisi unus idoneus: nam electores necesse haberent illum eligere. Respondet hoc non facere consuetudinem, sed casum, sicut contingeret si in orbe non esset nisi unus, ut idem Joan. Andr. & Card. not. in *cap. Consideravimus, eod. tit.* tales autem eventitios casus non computamus, *l. Iulianus. ff. Qui & Quib. c. fin. de homic.*

53 Præterea considerandum est hunc casum non posse contingere ut in natione exclusa reperiatur aliquis, qui sit cæteris dignior. Ratio est quia, ut inquit D. Thom. in *quod l.* 6. *art.* 9. (Aliquis potest dici melior dupliciter, uno modo simpliciter qui est sanctior plus habens de charitate: Alio modo dicitur aliquis melior quoad aliquid. Contingit autem quandoque aliquem esse meliorem simpliciter, qui tamen non est melior quantum ad hoc ut Prælationem suscipiat, quia alius forte potest Religionem magis juvare vel per consilium sapientiæ, vel per auxilium potentiæ, &c. Non ergò semper est præeligendus melior simpliciter, sed quoad aliquid.) Hæc D. Thom. Quamvis autem possit dari casus, ut in illa natione exclusa reperiatur aliquis, qui simpliciter & secundum se sit cæteris sanctior, tamen quia per ejus electionem destruitur illud bonum publicum, quod consideravit Capitulum generale in promulgatione illius decreti, non debet censeri magis idoneus quantum ad aliquid; ac proinde
54 non est præeligendus. Hinc juramentum in electione Romani Pontificis non fit simpliciter de sanctiore eligendo, sed in hæc verba: Testor Deum qui me judicaturus est, quod eum eligo, quem secundùm Deum judico eligere debere; ut in constitutione Gregorij XV. *Æterni Patris Filius.* Et in hac ipsa Congregatione quamvis electores jurent digniorem eligere in præpositum Generalem tamen cum mysterio addita sunt verba, *pensatis circumstantijs.*

Præterea ex constitutionibus ejusdem Congregationis multi reperiuntur exclusi ad tempus ab electione passiva, ut dictum est supra in ultimo fundamento pro hac parte, vers. *Accedunt prædictu.* Et tamen hoc non repugnat juramento de digniore eligendo, licet aliquis æstimare possit quempiam illorum esse cæteris digniorem: ergo eodem modò nec repugnabit decretum de quo agitur, licet aliquis ex natione exclusa dignior cæteris videri possit.

55 Ad ultimum sic respondetur. Congregatio Sti Benedicti Hispaniarum in casu Rotæ opponebat, quod constitutio illa restringens electionem Generalis in alterius trienniis ad gremium certi monasterij subreptitiè edita fuisset à Sanctissimo ad supplicationem ipsius Congregationis, quia Congregatio pro eadem constitutione nunquam supplicaverat, ut legitur in principio decisionis. Unde stante defectu consensus Congregationis,

Rota

Rota resolvit constitutionem esse illi præjudicialem, quia quomodocumque restringatur electio, etiam per exclusionem unius ab electione passiva, infertur præjudicium libertati electorum, non consentientium, juxta text. in d. *l. Scyphi. ff. De opt. legat.*

Hæc autem resolutio nullatenus applicari potest casui nostro, in quo, ut sæpius repetitum est, decretum excludens certam nationem editum fuit ab ipsa Congregatione, de cujus præjudicio tractatur.

56 Ex quibus omnibus concluditur hoc decretum esse validum, & consequenter observandum in proximo generali Capitulo ex dispositione tam juris communis, *c. In singulis, §. Huiusmodi,* & §. *Si verò, de stat. Monach.* quàm constitutionum Congregationis, ut patet *pag.* 40. §. *Quæ,*
57 & *pag.* 89. §. *Quicquid*, & passim alibi; alioquin si in Præpositum Generalem eligeretur aliquis de natione exclusa, electio nulla foret, quia decretum non prohibet simpliciter electionem fieri, sed statuit ut electio fieri non possit: verbum, autem *possit* præcedente negatione inducit necessitatem præcisam, & privat potentia, secundum gloss. ordin. in *c. 1. in ver. Non potest, de regul. iur. in 6.* quam Bart. & omnes sequuntur in *l. Gallus, ff. De liber. & postum.* ut testatur ibi Jas. *num.* 19. & 23. & idem Bart. in *l. De his, num.* 4. *ff. De transact.* Abb. in *cap. 1. in ult. not. de caus. possess. & propriet.* & in *cap.* 1. *in 2. not. de fid. instr.* & reddit actum de jure impossibilem, ut ait Bald. in *l. 1. n. 6. C. Qui admitti,* & Jas. in d. *l. Gallus.*

Et propterea quidquid fit ab eo, cui facta est prohibitio per verbum *non possit*, est irritum ipso jure, ut respondit Bart. in *cons.* 97. *In quæstione, num.* 4. *lib.* 1. Alex. *cons.* 77. *in princ. &*
58 *cons.* 82. Viso processu, *num.* 3. *lib.* 3. Hinc si statuto caveatur ut minor, vel mulier non possit vendere sine consensu consanguineorum, si aliter vendant, contractus est nullus, ita ut nec naturalem pariat obligationem, ut determinat Bartol. in d. *l. Cum lex, in penult. col. num.* 6. *ff. De fideiussor.* [quia (inquit) dicere quod non possit contrahere, nihil est aliud quàm auferre potestatem, & facultatem vendendi;] & sequitur Jas. in d. *l. Gallus, num.* 16. *vers. Prima conclusio*: ubi hanc theoricam pluribus exemplis confirmat; & *num.* 19. testatur esse communem, & ab omnibus indifferenter approbatam.

59 Ideoque cùm olim dubitatum fuerit in S. Congregatione Concilij an *cap.* 6. *sess.* 23. disponens neminem ante decimumquartum annum beneficium obtinere posse, comprehendat eum, qui anno duodecimo ætatis beneficium obtinuit, & nunc effectus est ætatis annorum quatuordecim, adeò ut nunc non sit legitimus possessor, & fructus suos non fecerit: S. Congregatio annexa doctrinæ Jasonis in d. *l. Gallus, num.* 17. *cum seq. ff. De liber. & postum.* ubi quod actus redditur nullus ipso jure cum quid prohibetur cum verbo, *non possit*; censuit collationem ante decimumquartum annum fuisse nullam.

60 Neque verò hoc casu integrum est capitularibus ab hoc decreto recedere, quia non fuit simpliciter editum in favorem singularium personarum, sed pro publica quiete. At statutum concernens favorem publicum, stante confirmatione constitutionum, quæ dicta pag. 89. præcipiunt ut decreta Capituli Generalis observentur, etiam antequam referantur inter constitutiones, à statuentibus revocari non potest, etiamsi per revocationem fiat reditus ad jus commune, ut concludit Abb. in *c. Cum accessissent num.* 2. *vers. Notæ quod statuentes*, & *vers. Si verò statutum, de const. Roman. consil.* 37. *Viso puncto, col. fin.* & Angel. in *l. Omnium, col. ult. C. De testam.* Ratio est secundùm eos, quia ex quo Superior confirmat, videtur dispositionem suam facere. *l.* 1. §. *Sed neque. C. De veter. iur. enucl. c. Si Apostolicæ. de præb. in 6.* Idem tenet Cardin. *cons.* 130. *Ad primam partem.* ubi respondit statuta Capituli confirmata per Papam non posse tolli
61 per Capitulares, quatenus respiciunt favorem publicum, & eodem spectat quod scripsit Nauarr. *cons.* 8. *Queritur primo, in princ. de const.* ubi ait, Capitulum Generale non posse revocare decreta à se priùs edita, eo quod cum habeat jus condendi decreta ex privilegio Sedis Apostolicæ, decreta ipsa non dicuntur Capituli Generalis, sed Papæ; & ideò ab inferiori à Papa revocari non possunt per jura quæ ad hoc citat Felin. in d. *c. Cum accessissent, num.* 9. *de const.*

62 Quinimò non est vis aliqua in confirmatione; quia statutum concernens utilitatem publicam etiam absque confirmatione Superioris revocari non potest à statuentibus, nec illi tacitè vel expressè renunciari, ut determinat Innoc. in *c. Cum olim. il 2. num.* 7. *vers. Imò plus dicimus*, aliàs est in *c. Accedentibus, de privil.* & ibi Jo. Andr. *num.* 5. Butr. *num.* 7. Anchar. *num.* 4. *vers. Subdit Innocentius*, & Dec. in *d. c. Cum accessissent, num.* 13. *vers. Preterea quando statutum respicit utilitatem publicam, facit secundum eos c. Si diligenti, de for. competen.*

Non obstat quod ex Bullis dictæ Congregationis Capitulum Generale sicut potuit decretum, condere, ita etiam possit ante ullam executionem, illud abrogare, ut patet *pag.* 5. *linea* 5. *& pag.* 16. *linea*, 11. ibi (statuta condere, quotics videbitur, mutare, ac de novo statuere.) Nam respondetur hanc facultatem immutandi statuta competere statuentibus etiam de jure communi, ut notant omnes in *c. Cum accessissent*, per illum, textum, ubi in specie Felin. *num.* 3. & 10. *de const.* Unde cum prædictæ Bullæ idem disponant, quod jus commune, debent ad instar juris communis declarare, & limitari ut non procedant in statutis editis ex causa publicæ utilitatis. *l. Iuris gentium.* §. *Si paciscar, ff. De pact. iuncta l. Transigere* ubi glos. *magn. C. De transact.* gloss. Bart. & omnes in *l. Sciendum. ff. Qui satisdare cogan.*

63 Nec refragatur verbum *videbitur*, in Bullis positum, quia refertur ad arbitrium boni viri, & regulatum à jure. *l. Si fideicommissaria libertas, l. secunda in princ. de fideicomm. libert.* ibi, (Si tibi videbitur peto ut manumittas;] quod accipiendum est ac si dictum fuisset, Si tibi quasi bono viro videbitur, & tradunt Gemin. Roman. & alij copiosè relati à Menoch. *de arbitr. iudic. lib.* 1. *q.* 8. *num.* 2.

Præterea quatenus Capitulum Generale possit hoc decretum revocare, hoc tamen intelligi debet servata forma præscripta in constitutionibus dictæ Congregationis, ut scilicet id fiat electionibus majorum officialium absolutis, ut habetur *pag.* 67. *c.* 18.

64 Neque obstat quod in alia constitutione initio relata caveatur ut si quid statuendum fuerit circa electiones, id fieri debeat ante electiones majorum officialium.

Etenim cum hæc constitutio generaliter disponat, ut propositiones circa electiones fiant in sede vacante, & è contrà, secunda constitutio disponat specialiter ut propositiones decretorum, Capituli Generalis fiant in sede plena, prima constitutio Generalis non censetur loqui, neque disponere in casu decretorum Capituli Generalis, de quo specialiter fuit cautum in secunda constitutione. Ita declarat Angel. *cons.* 160. *Domina, in princ.*

Ratio est quia quotiescunque provisio specialis discrepat à generali, imò prima fronte illi contradicit, puta si unum statutum disponat, ut de falsitate possit inquiri usque ad vigesimum annum, & alio statuto speciali caveatur, ut contra testem falsum non possit inquiri nisi infra mensem; tunc generali statuto derogatur per speciale, ut decidit Bartol. in *l. Sanctio legum, ff. De pœn.* quem refert, & sequitur idem Angel. alia exempla cumulans *cons.* 355. *Quæstio prædicta, per totum.*

65 Hinc si Imperator concesserit Cremonensibus usum aquarum Padi usque ad mare, & Parmensibus concesserit omnes aquas in territorio Parmensi, prævalet quoad aquas Padi privilegium Cremonensium tamquam magis speciale de aquis Padi, ut ex facto respondit Signorol. de *Homod. cons.* 70. *num.* 12.

Hinc etiam statutum specialiter loquens de successione certarum personarum derogat statuto generali, excludens personas in genere, ut consuluit Bald. *cons.* 78. *Duo sunt statuta, lib.* 1. quia inquit certum est quod species contraria generi sive præcedat genus in eadem dispositione, vel alia, sive sequatur, eximitur à genere, & derogat generi, & restringit genus, ut non referatur genus ad illam speciem, cum inter genus;
66 & speciem sit incompatibilitas, sive contrarietas, & idem Bald. *cons.* 292. *Verba pactorum, n.* 3. *in fin. vers. Dictum statutum lib.* 2. ubi generaliter docet si sint duo statuta contraria, unum speciale, & alterum generale, esse attendendum speciale etiamsi non habeat verba derogatoria, sive species præcedat genus, sive sequatur, ut in regul. Generi per speciem derogatur; & sequitur Angel. *d. cons.* 355. & Alex. *cons.* 141. *num.* 9. *lib.* 2.

Quod maximè procedit hoc casu, in quo secunda constitutio de proponendis decretis Capituli Generalis post absolutas electiones habet specialem rationem, nimirum ut religio decreta experiatur priusquam abroget, aut inter constitutiones referat, alioquin si ante ullam executionem, & experimentum decreta possent pro libito voluntatis abrogari à majori parte Capituli, jam lex esset ludibrio posita, *l. Si Prætor. ff. De iudic.* ibi, alioquin lusoria erunt hujusmodi edicta, & decreta Pastorum: Die 29. Martij 1638. Sanctissimus. D. N. Urbanus VIII. per litteras in forma brevis confirmavit supradictum decretum Capituli Generalis Congregationis Somaschæ.

DE POSTVL. PRÆLAT.

Cap. Bonæ memoriæ.

SVMMARIVM.

1 Postulatio per quam privata, vel minor utilitas communis, vel maiori præfertur, vel quæ fit à minori quàm tertia parte Collegij, admitti non debet. & n. seq.

2 *Canonici veniunt clericorum appellatione in materia favorabili, vel indifferenti.*

Ravennatensis Ecclesia duplex habet Collegium, id est Cardinalium, & Canonicorum. ibid. & n. 14.

3 *Electio Prælati pertinent ad Canonicos, non autem ad inferiores Beneficiatos.*

4 *Canonicatus comprehenduntur in indulto conferendi beneficia Clericorum.*

5 *Clericorum appellatione an veniant Canonici, & dignitatis obtinentes in materia odiosa, & restringibili. & n. seq.*

6 *Canonici censentur exempti per exemptionem Clericis Ecclesiæ concessam.*

7 *Exemptionis materia est strictè accipienda.*

8 *Clericorum nomen generale est, & comprehendit parvos, & magnos.*

9 *Canonici sunt digniores Clericis.*

10 *Et appellantur Ecclesiæ Senatus.*

11 *Permutationis materia favorabilis est, & largè interpretanda.*

12 *Species ubicunque ponit aliquid ultra genus suum, appellatione generis non venit illa species.*

13 *Parochialis appellatione non venit Ecclesia Parochialis Collegiata, si materia sit odiosa.*

14 *Cardinales Ecclesiæ Compostellanæ, Ravennaten. & Mediolanen. dicuntur Cardinales, sicut dicitur Rex Scaccorum.*

15 *Et sunt Cardinales sine pileo rubro, & sine succo.*

16 *Cardinalis Episcopus ad aliam Cathedralem non eligitur, sed postulatur.*

17 *Et quid in Cardinali non Episcopo.*

18 *Cardinales habent alas ligatas, sicut Episcopi.*

19 *Cardinales residentes in Curia æquiparantur stellis fixis, quæ non moventur nisi motu orbis.*

20 *Cardinalatus de iure est incompatibilis cum Episcopatu. & n. seq. usque ad n.* 24.

Et quid ex Concilio Tridentino. n. 24.

21 *Et quid de consuetudine. & n.* 23. & 31.

22 *Cap. De multa. de præben. an habeat locum in Cardinalatibus, & Episcopatibus.*

23 *Cardinali in Curia residenti Episcopatus non datur in titulum, sed in commendam.*

24 *Concilium Tridentinum non habet Cardinalatum pro incompatibili cum Episcopatu, & refellitur contraria opinio Alphonsi Herede.*

25 *Episcopatus plures nemo etiam Cardinalis potest simul retinere in titulum, seu commendam.*

26 *Cardinales quibus casibus comprehendantur in dispositione generali.*

27 *Episcopi etiam Cardinales tenentur præcepto divino in suis Episcopatibus residere.*

28 *Cathedralem unam in titulum obtinere, & aliam in commendam ad adversetur Concilio in c. 2. sess.* 7.

29 *Commendæ de iure communi erant temporales, & ideò non erant incompatibiles cum titulis.*

Cum